

י י ד י ש ע

פעסמער צייטונג

דעזעס בלאטס ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אויך דיעזע צייטונג טאן מאן יעדען טאג...

Pest, den 28 August 1876.

פעסט, מאנטאג ה' אלול ה'תרי"ז.

Nr. 101, אכטער יארונג.

דער זעכסטע שלאכט-טאג.

אם זעכסטען שלאכט-טאג האבען דיא סערבישען סאלדאטען איינען בערדישען דען זעכסטען טאג...

האבען. עם וואר בלאס אין רינגען צווישען צוויי מעכטען, אים צו זעהן, וועלכע שטערקער איז.

דער קריגע וואר קיין עכטער קריגע - איז דער פריעדע-שלום איז קיין עכטער פריעדע-שלום.

נאכדעם ניין פריסט מיראן דיא איינערשטיגען קאנזילן און בעלרראד וועגן איינע פרייענע-פרייערסטעדיגע אננויכט האטסיג הינדערן דיעזע קאנזילן איינע לענדער בעראטורני אין וועלכע דיא בעליהווארטיגע דער סערבישען פארדערונגען בעשלאסען ווארדיגע דיעזע סערבישען פארדיגע-רעגע אונטער פארלייט איינע לענגערן וואך-פעט-שילדלאנדער דעזייערען מיט דער איינערע-אום אינזוישען זייט פיר דיא פרייענע-אומטער-האנדלונגען בעיינען צו קאנגען אבער אין וויכע-ליכטיג וואלדען און סערבען דיעזע זייט פיר פרייערשעדיגע אינד פרייערשעדיגע אומטער-מעע פרייערשעדיגע אום וואדאן מיט מעהר נאכ-דרוק דען קריגע בעיינען צו קאנגען דיא סערבען דענקען זוך: דיא טירקיא ווערד דאך זי-בער אונטערשטארע בעיינענען שטעלדען - אינד ווערדען וואדאן דען איראפעאישען מעכטען צופען: דעגעט ווער קאנגען מיט דען טירקען קיינע פרייערען שליענע ווער זינד גע-צוואונגען, דען קריגע בזי אויך דען עלעזען אינס בלוטס-טראפצען פארטצוועטצען העלפעט אים אינד מאכעט אינמאל דיעזער טירקישען מיס-ווערששאפט אין נענע.

וואספערן שטילקענדיג אונד פרייענע-אומטערדארלונגען.

פאן איינע זעכענטען שלאכט-טאג דיער פאן איינער פארטועצונג דעם קאספעס איבער-הויפט ווערד ניכטס געענדעט, דעסנאך מעהר אבער קיינען עס ווערען מיט פרייענע-פרייע-רעגע-אומטערדארלונגען ווא איינע אטעליגע מעלדונג הייטעם ווערדען דיא איראפעאישען מעכטען שאן היינט אוועק פרייערשע און קאנסאטאטי-נאפעל בעיאפטרארען, זוך וואלדיג זייט טירקישען רעגעניג זענענדיג צו בעניגען אונד אווער אסאמען דער אייראפעאישען דיאס-מעכטען וואגן: דיא טירקישע רעגירונג מאנע אונטערטויב אהרען טירקישען קעניגרייכען דען בעפעהל דערהילדען, פאן דער ווייטער-פרייערע דעם קריגעס וואפארט אבער-שטענען, דיא טירקען מאנען ניין קיינען שריטט ווייטער און סערביען פאררופען, דיא טירקישע רעגירונג וואל זוך נין מיט דער סערבישען רעגירונג ווער און ווערעט פרייענע-אומטערדארלונגען אינאלדסען. - סערביען האט בערייטט ווענען נעוואנדען נאך קאנסאטאטיאנעל ווענען פרייע-דענס אינטערדארלונגען זעקשט, דיא איראפע-אישע וועניגעסטעס דיא סערבישען עלעזעט אום פארזייער פרייעראן נאכלאסען, דיעזער פאר-זע פרייעראן פאן אהרע 1856 אין וועלכעס דיא גענעירשעדיגע נאמעס סערביענס נאראטורס ווערד, מיט אויך היינט אייפערעכט דערהאטען, בעליבע וואצי ניין איך ענגלאנד ווענע צייטמיסונע ערשהיל-טע (ווענען פארזייער פרייעראן פרייעט דער לעזער אין אינזערען וועלשע זעכעטע ווימע 300) סערביען מיט אויך נאך ווענען נעירענדלונגען אין דיעזעס קריגע דאס בלייבען, וואס עס וואר.

דיא טירקיא אינד סערביען האבען אלוז אין דעזעס קריגע ניין ניש אינד בלוטס פערלארען אהנע דען טינדעסען פארטהייל עוואנגען צו דיא טירקען פרייערשע ווערעט.

פרייער מעלדעטע איינע בערהארדער דע-פעסטע פאם 25 טען איינטאג: דיא קאנזילן...

וואספערן שטילקענדיג אונד פרייענע-אומטערדארלונגען.

פאן איינע זעכענטען שלאכט-טאג דיער פאן איינער פארטועצונג דעם קאספעס איבער-הויפט ווערד ניכטס געענדעט, דעסנאך מעהר אבער קיינען עס ווערען מיט פרייענע-פרייע-רעגע-אומטערדארלונגען ווא איינע אטעליגע מעלדונג הייטעם ווערדען דיא איראפעאישען מעכטען שאן היינט אוועק פרייערשע און קאנסאטאטי-נאפעל בעיאפטרארען, זוך וואלדיג זייט טירקישען רעגעניג זענענדיג צו בעניגען אונד אווער אסאמען דער אייראפעאישען דיאס-מעכטען וואגן: דיא טירקישע רעגירונג מאנע אונטערטויב אהרען טירקישען קעניגרייכען דען בעפעהל דערהילדען, פאן דער ווייטער-פרייערע דעם קריגעס וואפארט אבער-שטענען, דיא טירקען מאנען ניין קיינען שריטט ווייטער און סערביען פאררופען, דיא טירקישע רעגירונג וואל זוך נין מיט דער סערבישען רעגירונג ווער און ווערעט פרייענע-אומטערדארלונגען אינאלדסען. - סערביען האט בערייטט ווענען נעוואנדען נאך קאנסאטאטיאנעל ווענען פרייע-דענס אינטערדארלונגען זעקשט, דיא איראפע-אישע וועניגעסטעס דיא סערבישען עלעזעט אום פארזייער פרייעראן נאכלאסען, דיעזער פאר-זע פרייעראן פאן אהרע 1856 אין וועלכעס דיא גענעירשעדיגע נאמעס סערביענס נאראטורס ווערד, מיט אויך היינט אייפערעכט דערהאטען, בעליבע וואצי ניין איך ענגלאנד ווענע צייטמיסונע ערשהיל-טע (ווענען פארזייער פרייעראן פרייעט דער לעזער אין אינזערען וועלשע זעכעטע ווימע 300) סערביען מיט אויך נאך ווענען נעירענדלונגען אין דיעזעס קריגע דאס בלייבען, וואס עס וואר.

וואספערן שטילקענדיג אונד פרייענע-אומטערדארלונגען.

פאן איינע זעכענטען שלאכט-טאג האבען דיא סערבישען סאלדאטען איינען בערדישען דען זעכסטען טאג...

איטהאלטאסטן ווען: "אידע פארטיי" פרייע זון, דאס טיעפאריט פאן ווערע שטעלע אטס קולטום מיניסטער צוויקאטיט; אבער איהר האבט פרייגעסטען דאס דערוועבע בא נ-ק-ר יד ע-ט א ר ויהד, ווא עס איזאס מאנליך זיין ווירד, אלען ארטהאלטסטן ווען דען קר ע ק ע ר י ע ט צו טעגערענעו" - דאס פרייטען וויר נכט (ער-ווערטע דע איטהאלטאסטע וודע דאבענד) הירר טיעפאריט האט זיך אלס קולטום מיניסטער דא אסע צווינגן פרייגעשפט, דאס דא ארטהאלטא-טען ווען איהרעס נליבען אינדערשטעטערליך טרייא בליבען, ווער אבער וועט נלייבען טרייא נלייבט דער בלייבט ער און וועטס האנדערל אינד האנדערל טרייא, ער ווירד אונס אלוד דען קרעזט נכט טעגערענעו" - ווען אסטייארא עטהאלט נכט פיער וויסן, אבער וואהל פיער ווא ה ר י י ט.

איהר איינאויב לויכט טייב, אס ווען דע פארטער ע ר ת, אס ווען דע פארטער ע מ פלינט נראפ לויכט איינע דעטייאצין אים זענע, ביא וועלכער נעלענגעוויט ער ערקלעטערט דא איהר איהן און זענשא נעפאלגענע וואה אלס דע-טרייטער אנצוועהעמ, בייא ווערע-דראפטענע דעס אייבסטאנעס אים נעכטעס מאנאט ווירד נראפ לויכט, אלוד נכט מעהר אים אבער-הווען זאכערן אים אינער-הווען ערשינען.

איינע נייגע נעגליכט ה-י א י נ נ, שאן א פארטע נעמטער מעלדעטען וויר, דאס דא טריקישען פארדאטען דא עסענע-הויבשע נענענע פערלעטעטען אונד פאן עסענע-הויבשע אונטערשאטען פיער פיער הויבשען, וויר אים ווען ארטהאלטער ווירד ווירד אונזער דעווענעו הויפער פאן דער טריקיא איינע נע-נישטאיינע פארדענע, אס ווען ווע נענענע-איינע וואפער הערשא זיין ווירד, אלס דאס צעווע-טע פיער - דאס מסעטן וויר ערט אבייאטען.

איינע דער פער הא פ ט ע ט, אים אלט טעסטע (אסטער קאמפאטן) ווירד אפעלן טעלעראשיש נעמלעכע, דאס דער דארטע פאלטסטוי-לעהרע אנהאויש פערדאפטע ווארדען ווירל ביא איהם ביוועע פאן מילעטיש פארענעפיען ווארדען אים וועלכעס צו ווערען איינע ווען דאס איינע שיל-מיסטער אים נע-הויבשע נעמו דע אנהאוישע שטאט ארטיסטען.

איינע דער איינע פריינע לויכט, נא פל ע א ה, איינע פרייטעסטער דענע-שע פאס אסטען וועטעס פיינע פאלגענדע אי-בערהאטענע נאכריכט: זעט כאווע פאן רוס-לאנד האט צו דען נראסטן מילטע-קעסעציענע-שטאטעפארדען זאלען, דען וועט פריינע נאכ-לעגן אלס נאכט איינעווארדען, דאס אסט-באקט דעס נראסטן אנהאויש ביינעט פריינע דא נאך איינעווארדענע פארענע, דאס דער רוססיש קאווער ביא ווערע נעלענגעוויט דען וועט נא-פאלגען צום איהר א ב ע ר א א י נ ע ר ה ש י ש ען א ד מ ע ע ערנענען ווערדען - ווען ווען נאכריכטען וואהר, דא זינד זענענע געוויס פאן אלעוואסטער בעווייטונג, דאס ווערע דען בעסטען בעוויזן לעבען, דאס מאן אין רוסלאנד דאנאך שטערט, דא פאנאזשע רעפובליק צו שטיצען אונד דען וועטן נאפאלען אים מאווע אייך דען פאנאזשען מוהאן צו וועטען, דאס רוסלאנד דען נאנען פארטייט נאפאלעאנס בעל נכט זעהר נעווייט איינע ווירד וואהר יעדע ווי-טען, אבער מאן האסט יאן אין רוסלאנד דא נאך מעהר יעדע רעפובליק, אלס דען נאפאלען, דא ווישע פארטייען ערש דארויף לעבער איינע נא-פאלען צום פאנאזשען קאווער צו מאכען דא-מיט ניד דא רעפובליק נעשטיכעט ווערען פאר קריגעס אבער וויר ערט בעווייטעט, דאס אין פארז מעהרענע לייעט פערדאפטע ווארדען ווירל דא אייך אפגענער שטראסט איינעווענען: דעס לעבע דער קאווער נאפאלען: נון שטעלע עס זיך העוועס דאס אייך ווען ווישע נכט אנהאסט ווערן דען ערשטאלדען לייעטן, ווא וויאסטען געוויס, וויר מאן אין רוסלאנד העווערע דענקט, ווירל

אבער רוסלאנד הויכאייס, דאס נאפאלען קאווער דער פאנאזשען ווערדען, ווא איינע מיט דער זאכע געוויס נכט צו נאפאלען. וועלמאל הערשטע בע-רויס און פארקווען דא הערשליק; דא ווארדע אינטערדריקט אינד עס ווארדע נעווענע דאס מאנארשיע ווערענעוועט, וואס אבער שאן ווא פיעל מאל וואהר האט דער קאווער קאממען, אבייר-געט א ו י נ ע ג ב ל י ק ל י ד ווירד ווען וואנד-ליינ נכט שטאטעפארדען, היינט ווירד דייטשלאנד, וועלכעס וועטעס פראנקרייכע איינען ראבע-קרוינע בעפריכטעט, דא ווערערהערשטעלונג דעס נא-פאלעאשען קאווער-הערהאנעס נאך מאנאכרייט צו פערדערערן ווענען.

איהר רעהאליטע דער טי ר ק י - ש ע ז ע פ א ל ק ע ר ו נ נ, ביז וועטע ווא-דען ניד דארבער קראנען לייעט, דאס דא מירק-שען סאלדאטען נענען, דא פרייעליבען דארטע-בעוואהנער שאניטעסאן פארענען אונד אין דען ערדבעטען ארטהאלטען. נאפארדע אינד ברענ-נענע פארענעטע שטייען, נון שטעלט אבער צו בעפריכטען, דאס דא טריקישע בעפאלענע ווינען קאנסטאנטיןאפעל אינד אין עקעריען נענענען דעס טריקישען הויבעס איבער דא ברייטליכע בעפאלענע הערשאפטען אונד העוועבע הירר פוינע אינד שווערט פערטיטען ווערדען, דער ניינע פוינע פרייעסע ווירד זאכעסן טעלעגראפירט, דאס טריקישע ביווען אינד ברייטליכער דארף איבערפאלדען אונד אלע לייעט וונד אינד אלט, אבערשלאכטעס אבען, דאס איינע איינען ברייטען געלאנג עס זיך צו פרייטען, ער איילטע דורעך צום ענווישען נעווארדען אין קאנסטא-טיןאפעל, דעס ער פאן דער עקעריען ביים-טעל-אשטאטעוויא, בערוועטעט, ווען דא זאכע זא ווייט נעקאסטען, ווא איינע עס געוויס האסט אן דער צייט, דאס מאן אין טריקיא, אס מיט נעסען אפער מיט נעוואלט צום אבשלוסט איינעם פרייענעס געדארטען נא פ ה י י ע.

טעלעראשישע דעפיעטע

קאנסטאנטין נא פל ע ל, דא איינע איין פאלנד דעס שרייטעס דעס פרייסען מילאן ניד הערעכערהווען דער פרייענעס פערטיטענע האט הירע איינע בערהאנען דער איינעווערטיגען נעווארדען שטאטעפארדען, דא נעווארדע ווען דען נון אים נאסטן איהרער איינעווערטיגען ביא דער טריקישען פריינע דען פרייען מיט טעלענע צו פערטיטען ווענען, דא מעלדענען איבער: יא קרויע - נכט קרויען - יא פרייען - נכט פרייען" ווערדען ווארדערשילדן נאך אין פארד טאנע פארדערען.

בערשייענע נייאנזקויען

איינע ווערע ערס פאר דעט, אים כאיא ווירד אונטערנעם בעווייטע: דער ווישע נכט-בע-ווערע באוועסעל, כעקעט וויש פרייענע צום דאס פאן ווען פלעדען פיער פויכט נעשפאלדען ווירד, ער האטען אבער אייך איינע ווישען אישפא, נאכעס מא-ווין נאליישען ווען וויכעס אנפאנגענע דעס נאכטס אייך דעס פעלדע צו בלייבען אינד דא וועטע פארטע-טען, טאנע דארויף פאלד סאן דען איינזוקליבען נאליישען שארט אייך דעס פעלדע לייען מיט נעכטיגעס קאפטען איינעווערדען, דא דאס פארדע אויס אייך דא קליידע פאס היינע ווישען.

איינע פארדע פא א נ נ ע ט, דא בעווענע איינע ניינע וועטען אקענע פאלגענדע טעקווארדען נעשטיכע וויא דער פליר איינעס מאנעס, דען דערוועבע נענען זיין ווייב איינעשפאסטען, ווא אנהוילפאלל פארט-וועקען - ווערע טאנע שפאר עמלוד אין ב ע ר ל ין איין אלטע אנהוילפאלענע פרייענעס פרייענעס, דא נאך אין איהרע וועטען פאס וועטעוועטע צום פרייענעטום איבערשארט, וועט העשטען אן ווד נכטע טעקווארדעס, אלליין אנלעולר איהרעס פארדע עפעלעטען מאן אן ווד בערלון באכשעטענע בעווענעוויש: פאר עטא (5) יאהרען ווארדע אין נעוועסער ה י ר ש נענען וועלכען וועט פרייא איינען שרייבונג-פארעם אונטערשפרינגען האט-טען בערהארדער נענאטאווען זיך פאן וועטען ווייכע צו שיי-דען, נעפאר ער יעדאך ווייכע דען נכט פארענאנען שפאר דען אין נענעווארט דעס דאכענעס אינד דער הוינע פאלגענדען פליר אים: דא נעטעל ווירל דאס סך

אזע נש-נעבנן נענאטאוועט אונד אים היינען הווען אים אונד היילפאלען פריישפאסטען האסט, נון אן אן מוטה, דאס דען קיין נעטעס ענדע איינעווערטיגען ווייטע, אייך אללי דא-יינענען, וועלכע איינעס און דען בעווייטע היינעס טעלעוויזיע בערלינגען ווארדען זאלען איינען אונטערשילדען מאך פריי-ווען ווערען פליך ווא" ווא פרייער איינעווערטיגען, דאס וועלכע דאס ביד דרוי העיביא איינעווערטיגען ווארדען, נאך איינען ווארדען שפארד ווערען הייש אים אונד צוזאם-מיינענדיקען, אן דעס דארויף פאלגענדען טאנע נעכט-בע-וועטע זיך אין בערלין דא נאכריכט, דאס דא וויכע פרייא טיעל ה י ר ש און דער נכט פאן וויכען איינע פאל-לען אונד נעכטיגעס ווארדען, עס איינע דען דעס דערוועבע פרייא, דא אייהרען מאן צו איינעם נכט נענאטאוועט האט-טען, דער קאפטען מיט דען הייבערן מוס איין ועהר העשט-נען נעווענען זיין, דענען אן ווארדען אונד נעכטליכע צוזא-נען איינעשלאגען, אונטערנען ווארדען נענט פארט-בעטעט צווייא אונטערווענען פיינער איינעווערדען, דא איינעס ועהר שפארקען אונד קרעפטען מאנעט באנען פארקען מוסטען, דאס נראפע פערמאנען נונ אן דא האנדער רעד ביווען זאנע דער עמאןדעטען אבייר, דער איינע וואך-ניכט-בעוועטע, דער אנדערע פראפעסאטאר אן דער בער-לייער אונטערוועיטעט, דער נכט-בעוועטער, דעסטען פני-מאנען הירר דען ערהאלטענע ערשטאטע פערדאפטעס ווארדען, פרייא איינעס אונטען אייך און נון טעלעוויזיע דא איבערפיעלען איהן וועט איינען הונדע אונד צעווע-טע צען איהן פארטור און קרויען שוועק, נון קאם דאס נאכ-טען פערמאנען און דאס האנד דעס יאנען ברודערעס, דעס אונטערוועיטעט-פראפעסאטאר, אלס היינע פראפעסאר היינעטע דערוועבע אים איינעס איבערהאטן היינען הוויט, קום איין וואה נאך ווערע ווייטאם מוסטע דערוועבע איי-קום קרויע ווייט ווייטאם היינע, ער ווארדען יעדאך אכס-באלד טעלעגראפיש נאך הוויט בעווענען, דער וועט פרייא ענטווערנען ווארדען, אן אלליען איילע היינעקענענע פארט ער וועט ווענע וועבס דעס היינעקענען קויער טרייטעס פארט אייך דער ענדע לייענען, איינע טאנע שפעטער יאנע ער זיך איינע קונעל הירר דען קאפט, נון קאם דאס נאנע פערמאנען און דאס האנד איינע איינע נאנעט, דא ענעפאללע און בערלון לעבעט, ווא קאפטען זיך יעדאך נון ווענען נאנאטע מיט דער אונטערוועיטע-שפט פיינען, ווא ווארדען וואהמיינע, צווייא פרייענס פארקענען בעווארדען ווא אבזעכענער טאן אונד נאכט, איינמאל שרייטענדיק יעדאך דער וועכענען דא שפעטער-נאכט-שטודען אייך, אלס ווא ווערע וואנעטען ערשלי-כע פרייא אן דער טעלעוויזיע היינענען, אלע ווערענע-בע-ווענעס-ווענע וועלכען אונען אונטערשילדען וואל-וועלכען וועלכעס פארט זיך מעהר קיין צוואנצענע פאר, וועלכען דא היינעקענע ווייטע ערשטאטע איינעווערטיגען וואל-טען דאסער לעבעט אבער אין פאנען נאך איין איינע פני-ווארדען נאכעס, וועט פ ה י ר דן, ווערע פרייא דא נאנע וואפע הוינדער, אייך דען דאלענע העוועס, דא ער מיט אללעלייא קליינעווענען ה י ר ד ען, נונ פרייאטא אכטערע קאם דערוועבע יעדאך איינע פאן צו הוויט, דא וועט פ ה י ר ד און ועהר פראפעסאר ווער זאח, דער און איינען אנהאויש וואנעט האטען אלס וועט פרייא אונד וועט צווייא קונדע און נעטע יודיש-קייט ענערערן צו קאנען, דא איינע וויכע ערשטאטע נאך טאן נכט נענען זאכיק, וועט פוינע פרייא דא דער נאך בערליך ווא סאן איהם אונד איהם פאלגענדע וועט פערמאנען אונטע ווייטערעס איינעפאלגעט, נון בענאם ער זיך אייך הייש היינענע, דא ער (שבת) נאך טע און דער פרייער וואה, אלס ער און איינעם פרייאטע פאן אקען אקראב ווא שאן אסט נאכט, דא מיטשפאלגענע פאר דער שפארט ווא שאן העראנעווארטען, פאלד שמעון אים הערענע לייע ער דען וואנען שפאלדען ווערע, דען מיטשפארט הערייא, צאהלעט דאס מיטשפאלגען ווארדען דאס ווישענע פאנאטען ווארדען ווארדען, דאמיש דער וואנען פאסטירען קאנען וו וויר פרוין ואס אייך וועטען וואנען, דא פערדע צאנען פארענעס דא דער מיטשפארט לייע ווערע דא שפאנען ווערע - אין דעם וועלכען איינעווערטיגע מאכטען אבער דא פערדע מיט דאס וואנען איינע זיך-בעווענען אונד ווא קאם עס דא דאס ווישע שפאנען אייך דען קאפט דעס איינזוקליבען ווען פרוין טעלעוויזיע, דער קאפטען לעבלא וואנענאנען, נון ערעהלעט וועט פרייא וואהל איינען וואנען פאלד נענע, אבער לייער אייך איינען טראכטען מאן, דא נעמטער זייכע פרייא האטען מעהר קיינע רועע און פאנען ווא אונטערשילדען דעם פרייענעס פארטענאלישען מאנעס איהרעס ניסטע פארשייבעטען, ווא זאן נאך בערלין אונד קריפטע זיך אין דרויא-שפארט האנען הווי ווא וואנענען

